

LBRIS | We know
books

Părintele Serafim Rose

CUM SĂ CITIM SCRIERILE SFINŢILOR PĂRINŢI

Traducere din limba engleză
de Adela Lungu

Ediție îngrijită de Danion Vasile

Editura Areopag
București, 2023

Cum să citim cât mai rar și cât mai puțin..... 5

**SFINȚII PĂRINȚI AI SPIRITUALITĂȚII
ORTODOXE**..... 9

Partea întâi

Inspirația și călăuza sigură către adevăratul
creștinism astăzi 9

Partea a doua

Despre înțelegerea scrierilor patristice..... 29

Partea a treia

Cum să nu citim scrierile Sfinților Părinți..... 44

Prima capcană: diletantismul 44

A doua capcană: „Teologia la o țigară” 51

A treia capcană: „râvna fără cunoștință”
(Rom. 10, 2)..... 63

Anexă

Cum să citim Sfintele Scripturi 70

Cum să citim cât mai rar și cât mai puțin

We know
books

Dumnezeu, oare, nu va face dreptate aleșilor Săi, care strigă către El ziua și noaptea și pentru care El rabdă îndelung? Zic vouă că le va face dreptate în curând. Dar Fiul Omului, când va veni, va mai găsi oare credință pe pământ? (Luca 18, 7-8).

Nu este greu să observăm cum credința se împuținează. Procentual, din ce în ce mai puțini oameni vin la biserică. Lucrul acesta este ușor de observat în parohiile în care acum câțiva ani biserica era plină de credincioși, iar acum nu mai este așa.

Ani de zile am putut arăta cu degetul spre apostazia și necredința Occidentului și am ajuns să fim noi înșine virusați de modelele occidentale. Credem într-un Dumnezeu care e acolo sus, în cer, și care ne va mântui la grămadă, indiferent de cât de păcătoși suntem, doar pentru că este bun. Am răstălmăcit bunătatea lui Dumnezeu și o avem ca justificare a căderilor noastre permanente. Mergem din rău în mai rău.

Trăim drogându-ne cu un optimism artificial, că răul nu poate birui binele, că până la urmă toate se vor întoarce spre bine. Ne furăm singuri căciulile și, pe măsură ce avem mai multă experiență, devenim din ce în ce mai *îndemânatici*.

Iar întrebarea pusă de Hristos: *Dar Fiul Omului, când va veni, va mai găsi oare credință pe pământ?* (Luca 18, 8) primește de la noi un răspuns deloc profetic: „Da, va găsi, pentru că Biserica lui Hristos nu va fi biruită nici de porțile iadului...” Un astfel de răspuns poate arăta multă superficialitate. Da, Hristos i-a spus Sfântului Apostol Petru: *voi zidi Biserica Mea și porțile iadului nu o vor birui* (Matei 16, 18). În același Nou Testament, ultima carte, Apocalipsa, ne arată clar că biruința în lupta spirituală va fi a lui Hristos și a Bisericii Sale. Da, dar, totuși, cât de mulți vor cădea...

Dar tot în Apocalipsă găsim detalii despre Bisericile care vor fi pedepsite de Dumnezeu și despre mulțimea păcătoșilor care vor fi osândiți pentru păcatele și rătăcirile lor.

Ne spune Dumnezeu: *Voi face cu ei război, cu sabia gurii Mele* (Apocalipsa 2, 16). Ne-am obișnuit cu o credință căldică, în care ne-am făcut un idol pe care îl considerăm iubitor de oameni. Îi spunem Dumnezeu pentru că seamănă mult cu Dumnezeul Bisericii, cu Dumnezeul Sfințelor Scripturi. Seamănă. Dar doar seamănă.

Vrem un Dumnezeu atâteiertător și atoațingăduitor, vrem un Dumnezeu căruia noi îi facem favoarea de a crede în El și pe care o considerăm suficientă pentru a ne mântui. De aceea cartea Apocalipsei ne sperie. Pentru că, dacă nu o putem șterge din Sfânta Scriptură, nu ne rămâne decât să o ignorăm.

De-a lungul veacurilor diferiți eretici au ignorat sau au modificat pasaje din Sfânta Scriptură. Lucrul acesta ni se pare un păcat grav – și așa și este.

Dar oare noi înșine nu cenzurăm Sfânta Scriptură atunci când ignorăm chemările ei la sfințenie? Când ignorăm glasul dumnezeiesc care ne cere să ne ridicăm din amorțeala și din păcatele noastre? Ba da, evident că da.

Noi vrem să trăim o credință ortodoxă fără nevointă, fără posturi aspre, fără rugăciuni îndelungate, fără privegheri, fără mătănii, cu canoane cât mai scurte etc. Vrem să trăim după duhul lumii acesteia, dar zicem că nădăjduim că ne va mântui Dumnezeu.

Nu, într-o lume în care vezi din ce în ce mai multe persoane stând pe telefoane chiar și în timpul slujbelor, când vezi din ce în ce mai mulți oameni justificând tot felul de păcate, de la păcatul „banal” al clevetirii și al judecării aproapelui până la păcatele împotriva firii, credința adevărată se împuținează.

Există un test foarte simplu, care arată dacă vrem să ne mântuim sau nu. Cât din timpul nostru zilnic facem ceva pentru mântuirea noastră?

Nici măcar cei care se laudă că ore întregi în fiecare zi se roagă sau citesc cărți duhovnicești sau ajută bolnavi și săraci nu pot fi siguri că se vor mântui, dacă au lăsat mândria să pună stăpânire pe sufletele lor. Și ce să mai spunem despre noi?

LIBRIS | We know books

Ne mai poate trezi ceva din amorțeala noastră? Ne mai poate aprinde ceva râvna pentru cele duhovnicești?

Da. Pentru că Dumnezeu nu ne-a părăsit. Unul dintre modurile prin care El bate la ușile inimilor noastre este prin cărțile duhovnicești. După cum au repetat o mulțime de sfinți de-a lungul veacurilor, citirea acestor cărți este un important mod de nevoință. Dar oamenii preferă să citească citate din spusele sfinților pe rețelele de socializare și să le *distribuie* cu evlavie în loc să se ostenească citind chiar scrierile sfinților. Noi vrem să citim cât mai rar și cât mai puțin. Și așa pierdem ocaziile de a ne folosi duhovnicește...

Fericitul Ieronim spunea că trebuie să bem apă mai curând din izvoare decât din pâraie, adică să citim scrierile sfinților, mai curând decât pe ale celor care au scris despre ele. Dar părintele Serafim Rose este un sfânt care scrie despre cum trebuie înțelese scrierile Sfinților Părinți. Ne oferă un ghid¹ pentru a ne descurca în hățișul scrierilor patristice. E un ghid de mare folos. Puteți constata voi înșivă acest lucru...

Danion Vasile

¹ În limba română am editat inițial acest ghid la Editura Egumenița, în anul 2003, în traducerea lui Ștefan Francisco Voronca, cu titlul *Cum să citim scrierile Sfinților Părinți*, în volumul *Mai aproape de Dumnezeu*. Am folosit câteva din notele de subsol, aparținând traducătorului ediției respective, și le-am marcat ca atare în prezenta ediție.

SFINȚII PĂRINȚI AI SPIRITUALITĂȚII ORTODOXE

Partea întâi

Inspirația și călăuza sigură către adevăratul creștinism astăzi

Aduceți-vă aminte de mai-marii voștri, care v-au grăit vouă cuvântul lui Dumnezeu, priviți cu luare aminte cum și-au încheiat viața și urmați-le credința... Nu vă lăsați furăți de învățăturile străine cele de multe feluri. (Evrei 13, 7, 9)

Niciodată nu a existat o astfel de epocă a falșilor învățători ca acest jalnic secol al XX-lea, atât de plin de dispozitive ingenioase, dar atât de sărac în privința minții și a sufletului. Orice opinie cu puțință de imaginat – chiar și cele mai absurde, chiar și cele respinse până nu de mult de către consimțământul universal al tuturor popoarelor civilizate – își are acum propria platformă și propriul „învățător”. Unii dintre acești învățători vin să demonstreze sau să promită „puterea

spirituală” și falsele miracole, așa cum fac unii ocultiști și „harismatici”; dar cei mai mulți dintre învățătorii contemporani nu oferă nimic mai mult decât un amestec slab de idei nedigerate pe care le-au primit „din aer”, ca să zicem așa, sau de la unii „auto-desemnați” înțelepți moderni (bărbați sau femei), care știu mai multe decât toți anticii pur și simplu din pricina faptului că trăiesc în vremurile noastre moderne „iluminate”. Drept urmare, filosofia are o mie de școli și „creștinismul” are o mie de secte. Unde anume găsim adevărul în toate acestea, dacă este cu puțință măcar să fie găsit în aceste vremuri ale noastre pline de înșelare?

Într-un singur loc se găsește izvorul adevăratei învățături, care vine de la Dumnezeu Însuși, fără să fi sărăcit de-a lungul veacurilor, ci veșnic proaspăt, fiind unul și același în toți cei care îl învață în mod sincer, conducându-i pe cei care îl urmează la izbăvirea veșnică. Acest loc este Biserica Ortodoxă a lui Hristos, izvorul este harul Atotsfântului Duh și adevărații învățători ai doctrinei dumnezeiești care curge din acest izvor sunt Sfinții Părinți ai Bisericii Ortodoxe.

Vai! Cât de puțini creștini ortodocși știu aceasta și știu suficient pentru a bea din acest izvor! Cât de mulți ierarhi contemporani își

conduc turmele, nu la adevăratele pășuni ale sufletului, adică la Sfinții Părinți, ci pe potecile care duc la pierzare ale înțelepților moderni care promit ceva „nou” și se străduiesc doar pentru a-i face pe creștini să uite adevărata învățătură a Sfinților Părinți, o învățătură care – ce-i drept – este cu totul în contradicție față de ideile false care guvernează vremurile moderne.

Învățătura Sfinților Părinți nu ține de o anumită epocă, fie că e „antică”, fie că este „modernă”. Ea a fost transmisă printr-o succesiune neîntreruptă din vremea lui Hristos și a Apostolilor Săi până în prezent, și nu a existat niciodată un moment în care să fie necesară descoperirea unei învățături patristice „pierdute”. Chiar și în perioadele în care mulți creștin-ortodocși au neglijat această învățătură (așa cum este cazul, de exemplu, în zilele noastre), adevărații ei reprezentanți continuau să o predea celor care tânjeau să o primească. Au existat epoci patristice mărețe, așa cum a fost epoca luminoasă a secolului al IV-lea, și au existat perioade de declin în privința conștiinței patristice printre creștinii ortodocși; dar nu a existat niciodată de la întemeierea Bisericii lui Hristos pe pământ vreo perioadă în care tradiția patristică să nu fi călăuzit Biserica; nu a existat niciun secol